

За постигане на по-голяма заплодяемост и оптимална плодовитост при зайката

Написано от Administrator

Четвъртък, 15 Септември 2011 19:30 - Последна промяна Събота, 01 Октомври 2011 16:55

{pub}

За да получите достъп до всички статии в раздела пратете SMS на номер 1092 с текст vhod (цена 2.40лв. с ДДС) и въведете получения код в полето за вход в ляво на Вашия екран!

{/pub}

{reg}

За разлика от останалите селскостопански животни зайкините не проявяват истинска полова цикличност с добре обособен еструс и спонтанна овулация. Отделянето на готовите за оплождане яйцеклетки (овулация) се провокира от половия акт и настъпва 10-13 часа след него. Ако женската не бъде покрита от мъжки, фоликулите в яйчниците остават активни за 12-16 часа, след което регресират и по-късно биват заместени от нови. След достигане на развъдната зрелост, 5-8 месеца, в яйчниците на зайкините почти постоянно има зрели фоликули. Изключение в това отношение са периодите, когато старите фоликули биват заместени от нови и разбира се по време на бременността. Следователно, една от основните предпоставки за успешно заплождане е пълноценното функциониране на яйчниците, производството и отделянето на зрели яйцеклетки.

Кога и как трябва да бъде осеменена една зайка ?

Всъщност понятието „подходящ момент за осеменяване” при този вид е доста относително. Трябва да се имат предвид две важни неща. Първото е сексуалната рецептивност (възприемчивост, полово влечение към мъжкия). Тя е желана, но не и задължително условие за успешно заплождане. Второто е овулацията. Без нея не може да настъпи нова бременност. Самото осеменяване бива естествено и изкуствено.

При полово влечение (рецептивност), женската позволява да бъде покрита от мъжкия. Нивата на естрогените в организма са повишени, което външно се манифестира с увеличаване и дори леко зачервяване на външните полови органи. Зайкинята е неспокойна, възбудена, намалява апетита. Често тя се отърква в странични предмети, стени, сено. Както бе подчертано по-горе, периодът през който зайката е рецептивна не е строго лимитиран. Най-сигурно установяване на полово влечение се постига чрез осъществяване на контакт с активен мъжки заек. Тогава женската не само че не го отбягва, а дори напротив, преследва го и заема поза за съешаване. **При липса на рецептивност не е възможно естествено осеменяване !**

По отношение на овулацията, външно няма как да бъде установено, дали тя е настъпила или не. □ Доказано е обаче, че добре изразеното полово влечение, почти сигурно е последвано от овулация.

Друг важен въпрос, с непосредствена практическа насоченост е, кога да бъде заплодена зайката след като тя роди. В повечето случаи, при нашите условия, това се осъществява едва след отбиване на малките, т. е. на 4-5-та седмица. Възможно е обаче зайките да бъдат заплодени и по време на лактацията. От биологична гледна точка, точно този период не е особено удачен, тъй като репродуктивните функции са силно подтиснати. Сексуалната рецептивност и овулацията липсват или са непълноценни, често въобще не се осъществява заплождане, а дори и да настъпи, новата бременност е застрашена поради нарушения в имплантацията и преживяването на ембрионите. Причините за това се дължат от една страна на антагонизма между хормона стимулиращ млекопроизводството (пролактин) и останалите женски полови хормони (гонадотропините) и от друга, на отрицателния енергиен баланс в организма. Зайката проявява полово влечение още в деня на раждането и веднага след отбиване на малките. Ubilla и Rebollar (1995), установяват, че през лактацията, заплодяемостта на зайката е най-голяма на първи и осми ден и най-ниска на шестия ден след раждането.

Промисленото производство на заешко месо изисква да се постигне висока интензивност на всички процеси и нива, така че при зайките най-често се прилага изкуствено осеменяване. Осеменяването е програмирано, най-често още на 11-я ден. Когато е изкуствено, то може да се извърши дори и при полово неактивни зайки. Този факт обаче влияе изключително негативно на заплодяемостта.

Ето защо, предвид физиологичните особености на зайката често се налага изкуствено предизвикване на рецептивност и индуциране на овулация. Целта е постигане на висока заплодяемост дори и тогава, когато външно, половото влечение не е изразено (при изкуствено осеменяване).

Нещо повече. Стимулирането не се прилага единствено при промишлено отглежданите зайци. То не е приоритет въобще на някаква определена технология. Дори и тези животни, отглеждани на вилата, на село, зад блоковото пространство, понякога се нуждаят от помощ, за да бъдат заплодени ! Кога трябва да става това ?

На първо място стимулиране се налага винаги, когато трябва да се заплодят лактиращи зайки. Физиологията при кърмене, често не допуска настъпване на нова бременност !

На второ място, не трябва да забравяме влиянието на сезона, продължителността на деня и температурите. През най-горещите летни дни, особено през юли и август е установено, че много често изобщо не настъпва овулация в яйчниковите фоликули при зайката. Ето защо високите температури са пречка номер едно през настоящия сезон ! И обратното - отглеждането на зайките в тъмни помещения без достатъчно светлинно и слънчево огряване също е фактор против плодовитостта, налагащо изкуствено индуциране на полово поведение и овулация.

На трето място съществуват определени породни особености, определящи фертилитета. Така например над 50% от ангорските зайкини не овулират, следствие на което продължително време те остават безплодни.

Стимулиране на половите функции и настъпването на овулация трябва да се предприеме и тогава, когато:

- рецептивността е недобре изразена, т. е. когато не само че липсват външни признаци на еструс, но при приемане на мъжкия, женската прави това по-трудно, нервно и „неспокойно“;
- при новозакупени зайки когато са стресирани и не са свикнали с новите условия

на отглеждане.

- при групово отглеждане, тези женски, които са страхливи и заемат по-ниско ейрархично ниво също се заплождат по-трудно;
- винаги, когато се предприема изкуствено осеменяване, е желателно „еструсът” и овулацията да бъде изкуствено провокирани.

Съществуват редица нехормонални методи за индуциране на овулация. Освен чрез полов акт, това може да се осъществи чрез заскачане от други женски, механично стимулиране на влагалището или чрез продължително галене от собственика. Присъствието в близост на мъжки и груповото отглеждане, високото енергийно подхранване (по време на лактация) също биха могли да спомогнат за по-лесното ѝ настъпване. Част от посочените мероприятия са доста неатрактивни за зайцевъдите, тъй като изискват време, ангажименти, а в големите ферми допълнителна заетост на персонала (наемане на допълнителна работна ръка).

В практиката, за индуциране на „еструс” и овулация при зайката, най-често се използват различни хормонални препарати. Те се назначават от ветеринарен лекар. Той внимателно преценява кога, колко пъти и как да ги прилага. Употребата им не може да бъде хаотична или шаблонна. Трябва да се има предвид също, че част от хормоналните препарати предизвикат алергизиране и сензибилизиране на организма. Това ги прави неефективни, дори опасни при скорошно повторно приложение.

Когато се налага стимулиране на половите функции при зайката, комбинирането на хормоналните и на нехормоналните методи е най-ефективно. И макар на пръв поглед да изглежда най-скъпо, всъщност то излиза най-евтино и изгодно. Гарантира висока заплодяемост и оптимална плодовитост, особено при промишленото ѝ отглеждане !

{/reg}